

FORMA POWIEŚCI

Powieść łączy elementy różnych typów ówczesnej prozy europejskiej: powieści satyryczno-obyczajowej, przygodowej i utopijnej. Napisana jest w formie pamiętnika, którego pisanem zajął się tytułowy bohater pod koniec swego burzliwego i pełnego doświadczeń życia.

POWIEŚĆ W OŚWIECENIU

Za twórców nowej powieści realistycznej uważa się trzech pisarzy angielskich. Są to: Samuel Richardson, autor "Pameli" i "Clarissy", Henry Fielding, który napisał "Historię życia Toma Jonesa, czyli dzieje podrzutka" i "Amelię", Daniel Defoe, autor głośnej powieści pt. "Przypadki Robinsona Cruzoe". Wymienione utwory można traktować za źródła, z których korzystał Krasicki jako autor "Mikołaja Doświadczyńskiego przypadków, przez niegoż napisanych, na trzy księgi rozdzielonych" (tak brzmi pełen tytuł powieści). Część utopijną utworu poprzedził kontakt Krasickiego z dziełami Platona ("Państwo"), Tomasza More'a ("Utopia"), wspomnianego już Daniela Defoe, oraz Jonatana Swifta ("Podróże Guliwera").